

A.J. Klei

Trouw 21/11/87

Barth en Mozart in de zijzak

Elke ochtend, wanneer ik op weg naar de krant het Museumplein verlaat om onder het Rijksmuseum door te fietsen, rijd ik over een op de klinkers gekalkte boodschap, waarvan ik in het voorbijgaan alleen de woorden 'steun voor' kan onderscheiden.

Telkens nam ik me voor, even af te stappen om te kijken wáárvoor onze steun wordt verlangd, en telkens weer dacht ik er pas aan als ik de oproep al gepasseerd was. Maar gisteren was het dan zover, dat ik met de fiets aan de hand me aandachtig over de letters boog.

Mijn nieuwsgierigheid werd niet bevredigd, ik merkte dat een deel van de tekst weer, wind en het verkeer niet had overleefd. Bovendien werd ik erg geremd door de aanwezigheid van een wandelaar, die zich naast mij opstelde en vroeg of ik wat zocht.

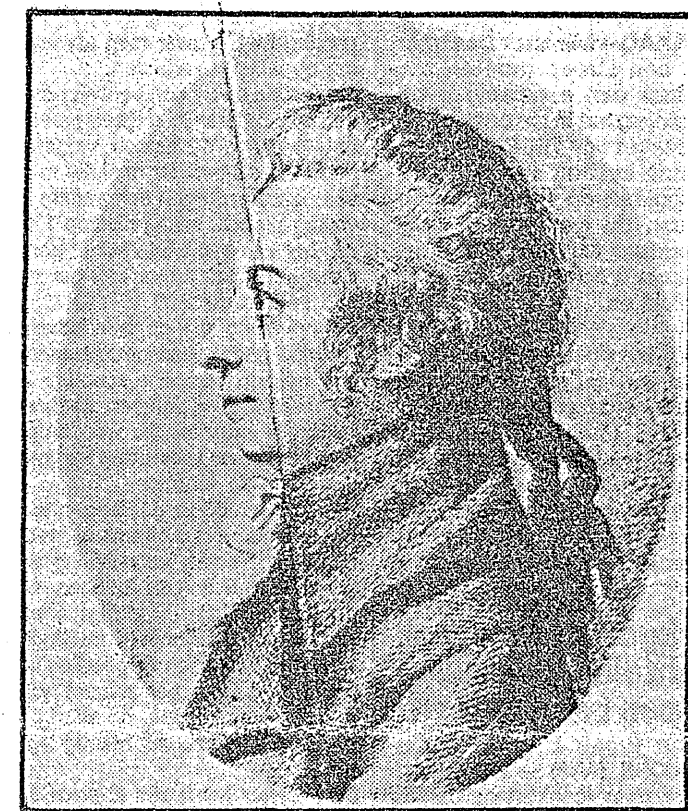
Nee... ja, antwoordde ik ontwijkend en om mezelf een houding te geven, duwde ik het boekje van Karl Barth over Mozart, dat ik bij me had gestoken om er op de redactie een stukje over te schrijven, wat dieper in de zijzak van mijn jek. Dit gebaar werd gezegend, want nu ontdekte ik dat het papiertje, waarop ik een paar aantekeningen had gemaakt, ontbrak.

Ik fietste terug naar huis. Ter geruststelling van meelevende lezers vermeld ik hier, dat mijn woning op geringe afstand van het Rijksmuseum ligt. Even later kon ik het gezochte briefje van de gangloper oppapen; het was zeker uit het boekje gegleden. Ik las nog eens, wat ik erop had gekrabbeld: "... en Bach, de grote Bach, / die mag de maat der engelen slaan / de lieve lange dag." Uit gezang 265 vers 18, tekst W. Barnard.

Omdat het al even geleden was dat ik deze regels had vastgelegd, kwam ik er pas na enig nadenken op, waarom. Barth heeft eens verklaard (en met het boekje voor me kan ik hem letterlijk citeren):

„Zelfs moet het me van het hart dat ik, mocht ik in de hemel komen, dan allereerst naar Mozart en pas daarna naar Augustinus en Thomas van Aquino, Luther, Calvijn en Schleiermacher zou informeren.”

Hiervan kennis nemend, had ik

overwogen dat ik in dit geval het eerst op zoek zou gaan naar Bach, die volgens Barnard in het hemels Jeruzalem de maat slaat – en zo was ik bij die gezangregels terecht gekomen. En nu mijn notitie terecht is, ga ik verder.

Barth deed zijn uitspraak in de zondagseditie van de Neue Zürcher Zeitung van 13 februari 1955 en dit weet ik zo precies dank zij een voetnoot in het boekje in mijn zijzak: 'Wolfgang Amadeus Mozart' door Karl Barth. Het is een charmant uitgaafje van Wever in Franeker, dat behelst wat de beroemde theoloog bij bepaalde gelegenheid over de beroemde componist heeft gezegd of geschreven. Een deel van het 45 bladzijden tellend boekje wordt ingenomen door de toespraak die Barth op 27 januari 1956 hield bij de herdenking van Mozarts geboortedag, tweehonderd jaar tevoren.

Mij valt in, dat er in '56 nogal op Barth is gemopperd: wel hele verhalen houden over zijn geliefde Mozart en zwijgen over de Hongaarse opstand! Maar Barth was nu eenmaal wég van Mozart (zeggen we dertig jaar later goedge), hij vond dat Mozart ook thuis hoorde in de theologie en dan speciaal in de leer

der schepping, „ook al is hij geen kerkvader en naar het schijnt zelfs niet eens een bijzonder goed christen geweest – en bovendien ook nog katholiek – en zolang hij niet met zijn werk bezig was, het leven naar onze begrippen een beetje licht heeft opgenomen”.

Barth begon de dag, zo is me meegedeeld... ikzelf ben nooit bij hem over de vloer geweest... met het opzetten van een plaat van Mozart en het is meer dan eens gebeurd dat zijn logees voor dag en dauw werden gewekt door de klanken van de Jupitersymfonie.

Tot slot geef ik een citaat uit Barths 'Dankbrief aan Mozart', mooi om naast gezang 265 vers 18 te leggen:

„Ik ben er niet helemaal zeker van of de engelen, als ze zich aan de lof Gods wijden, stevast Bach spelen – ik ben er echter wel zeker van dat zij, als zij onder elkaar zijn, Mozart spelen en dat de lieve God het ook dan met groot genoegen aanhoort.”

De hele brief staat in het door Wever uitgebrachte, royaal geïllustreerde boekje, dat op vijf cent na dertien gulden kost.